

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лебедик Леся

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка,
м. Полтава, Україна

Актуальність дослідження. Гарантія якості підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для закладів позашкільної освіти є візитівкою досягнутих результатів. В умовах, коли якість підготовки фахівців є рушійною силою суспільного прогресу, гарантія якості підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для закладів позашкільної освіти здобуває свої власні якісні аспекти. Набула значення у зв'язку з цим проблема розвитку професійної компетентності фахівця з фізичного виховання і спорту.

У попередніх наших дослідженнях розглядалися педагогічні аспекти підготовки суб'єктів спортивної діяльності до соціальної роботи [1], соціально-педагогічні засади формування дискурсивно-проективної компетентності фахівця в галузі фізичної культури і спорту [2], а також досвід формування і розвитку професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти у провідних країнах Західної Європи [3] і забезпечення якості підготовки і підвищення кваліфікації педагогів закладів позашкільної освіти [4]. Науковцями активно розробляються питання розвитку і мотивації професійної компетентності як важливого чинника професійної підготовки фахівця. Основою для розробки проблем якості їхньої підготовки фахівців для системи позашкільної освіти є роботи О. Алексюка, Г. Балла, І. Зязюна, С. Сисоєвої, В. Стрельнікова [5-11] та ін. Необхідним є уточнення компонентів моделі професійної компетентності підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для закладів позашкільної освіти як основи для моніторингу якості системи їхньої підготовки.

Результати дослідження. Критерієм для проведення моніторингу якості підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для закладів позашкільної освіти була взята професійна компетентність (у її основі – знання, вміння, навички, професійно важливі риси характеру і психофізіологічні якості). У професійній компетентності фахівця з фізичного виховання і спорту виділяються такі її складники, як персональна, соціальна, інформаційна, екологічна, спеціальна, валеологічна, комунікативна, пошукова, організаторська компетентність, аутокомпетентність, навички усної і письмової мови.

У структурі професійної компетентності фахівців з фізичного виховання і спорту виділимо такі основні компоненти: а) мотиваційно-ціннісний; б) система професійно важливих якостей; в) система здібностей фахівців з фізичного виховання і спорту; г) когнітивний (знання); д) афективний (позитивне емоційно-оцінне ставлення до фізичного виховання і спорту, здатність до емоційно-вольової контролю поведінки); е) конативний (поведінка, уміння, навички, техніка,). Через інтеграцію означених структурних компонентів професійної компетентності формуються універсальні та професійні компетенції фахівців з фізичного виховання і спорту.

Висновки, які робимо на основі запропонованої моделі професійної компетентності фахівців з фізичного виховання і спорту, засвідчують, що головними в ній є перш за все соціальні, психологічні і дидактичні процедури особистісної взаємодії, а в її структурі – система професійних здібностей, мотиваційно-ціннісний компонент, система професійно важливих якостей, когнітивний, афективний і конативний компоненти, які слід застосовувати під час моніторингу якості системи підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для закладів позашкільної освіти.

1. Лебедик ЛВ. Акмеологічний підхід у підготовці суб'єктів спортивної діяльності до соціальної роботи. В: Булгакова ТМ, редактор. Матеріали IV Всеукр. наук. електронної конф. Актуальні проблеми психолого-педагогічного супроводу та розвитку суб'єктів спортивної діяльності [Інтернет]; 2021 Жовт 29; Київ, Київ; 2021 [цитовано 2022 Вер 14]. С. 81-83. Доступно:

<http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17993>.

2. Лебедик ЛВ. Соціально-педагогічні засади формування дискурсивно-проективної компетентності фахівця в галузі фізичної культури і спорту. В: Пристинський ВМ, Пристинська ТМ, редактори. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості [Інтернет]; 2021 Берез 25-26; Слов'янськ-Краматорськ. Слов'янськ; 2021 [цитовано 2022 Вер 19]. С. 45-49. Доступно: <https://ddpu.edu.ua/index.php/navihatsiia-3/nauka-ta-inovatsii/konferentsii/3288-v>.
3. Лебедик ЛВ. Досвід формування та розвитку професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти у провідних країнах Західної Європи. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей. Єфремова ГЛ, редактор. Суми; 2022. с. 53-58.
4. Лебедик ЛВ. Забезпечення якості підготовки і підвищення кваліфікації педагогів закладів позашкільної освіти. В: Пономарьова ГФ, редактор. Матеріали регіон. наук.-практ. конф. Підвищення якості національної освіти у контексті викликів сьогодення [Інтернет]; 2022 Трав 26; Харків. Харків: Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради; 2022 [цитовано 2022 Вер 1]. С. 168-171. Доступно: <https://drive.google.com/drive/u/2/folders/1uiwh3uEO3Hfit02TiM17GM4i014Jdf0q>.
5. Стрельников ВЮ. Використання теорій інтенсивного навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2016;3К2(71)16:316-9.
6. Стрельников ВЮ. Емоційний складник здоров'язберігаючого навчального середовища. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2015;(56)15:343-7.
7. Стрельников ВЮ. Концепція проектування професійно-педагогічної підготовки фахівця в галузі фізичного виховання і спорту. В: Пристинський ВМ, Пристинська ТМ, редактори. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості [Інтернет]; 2021 Берез 25-26; Слов'янськ-Краматорськ. Слов'янськ; 2021 [цитовано 2022 Вер 19]. С. 415-420. Доступно: <https://ddpu.edu.ua/index.php/navihatsiia-3/nauka-ta-inovatsii/konferentsii/3288-v>.
8. Стрельников ВЮ. Педагогічний менеджмент підготовки суб'єктів спортивної діяльності. В: Булгакова ТМ, редактор. Матеріали IV Всеукр. наук. електронної конф. Актуальні проблеми психолого-педагогічного супроводу та розвитку суб'єктів спортивної діяльності [Інтернет]; 2021 Жовт. 29; Київ. Київ; 2021 [цитовано 2022 Вер 14]. С. 97-98. Доступно: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17992>.
9. Стрельников ВЮ. Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до проектування системи інтенсивних тренувань. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2013;5(30)13:361-365.
10. Стрельников ВЮ. Розвиток духовності студентської молоді засобами фізичної культури і спорту. В: Пристинський ВМ, редактор. Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості [Інтернет]; 2020 Берез. 18-19; Слов'янськ-Краматорськ. Слов'янськ; 2022 [цитовано 2022 Вер 7]. С. 94-101. Доступно: <http://www.slavdpu.dn.ua/index.php/nauk/conf>.
11. Стрельников ВЮ. Розвиток проектувальної майстерності майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту. Науковий часопис Національного педагогічного

БІЛЬЯРДНИЙ СПОРТ В КОНТЕКСТІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО НАПРЯМУ

Нагорна Вікторія, Митько Артур, Качарова Єлизавета
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна

Актуальність. У складний для України час воєнного стану велика кількість населення залишилася без домівок та змушені були переїхати до більш захищених куточків країни. Серед переселенців великий відсоток складають діти та підлітки, у більшості спостерігаються негативні наслідки пережитого, що суттєво вплинуло як на їх психічний, так і фізичний стан. Саме тому на часі новітні програми інтеграції таких дітей до нового життя через призму освіти та спорту. Оскільки, загально-освітня та спортивна школи не завжди можуть в повному об'ємі задовольнити потреби, то актуальним буде використання нових фізкультурно-спортивних напрямів позашкільної освіти [1].

Ефективною формою залучення школярів до рухової активності, зміцнення їхнього здоров'я є позакласна та позашкільна фізкультурно-спортивна робота, що забезпечує формування навичок здорового способу життя, стійкої мотивації щодо збереження здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості й занять фізичною культурою та спортом у дітей різних вікових груп.

Більярдна гра може бути рекомендована, як одна з цілком доступних фізичних вправ, що сприяє формуванню у гравця правильної постави і гарної фізичної форми. Крім цього, більярд розвиває увагу, покращує зір, виробляє чіткість і координацію рухів, швидку реакцію, вміння дозувати силу та інше [2-4].

Мета дослідження – розробка навчальної програми з позашкільної освіти фізкультурно-спортивного напрямку «Більярдний спорт».

Розроблена нами програма враховує особливості таких видів більярдного спорту як пул, снукер та піраміда, з акцентом на національні пріоритети та багаторічний передовий досвід спортивної, фізкультурно-оздоровчої та рекреаційної практики останніх десятиліть, результати теоретичних та експериментальних досліджень.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей:

1. *Пізнавальна компетентність:* слідкувати за спортивними подіями у світі, знайомитися з видами більярдного спорту та іншими видами спорту, формувати особисте ставлення до здорового способу життя.
2. *Практична компетентність:* уміти самостійно виконувати фізкультурно-спортивні вправи та розв'язувати техніко-тактичні завдання гри.
3. *Творча компетентність:* набуття досвіду самостійного планування і складання програм більярдних вправ, навичок щодо знаходження в собі сил, енергії для самореалізації себе як творчої, всебічно розвинутої особистості.
4. *Соціальна компетентність:* здатність до співробітництва, соціальна активність, культура спілкування, свідоме ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих.

Програма передбачає навчання дітей в групах початкового, основного і вищого рівнів протягом одинадцяти років: початковий рівень – 1 рік навчання, основний рівень – 5 років навчання, вищий рівень – 5 років навчання.

Навчальна програма розрахована на роботу з учнями віком від 7 до 18 років. Кількісний склад навчальної групи становить 10-15 вихованців.

На опрацювання навчального матеріалу відводиться наступна кількість годин:

– перший рік навчання (початковий рівень) — 216 годин (6 годин / тиждень);